

Ecodorpen Brondocument

*Een ecodorp is een levend laboratorium voor verrijklijk leven
(ver-reikend / verrukkelijk leven - luxurious simplicity)*

Dit document beschrijft het belang van ecodorpen in de huidige tijd. Wat zijn ecodorpen en hoe kunnen deze voorbeeldprojecten in Nederland bijdragen aan de noodzakelijke transitie naar een meer duurzame en sociale samenleving? Dit document werkt de zes sleutels, de kernbegrippen, uit van een nieuwe rechtsvorm 'het Deelgenootschap', dat is ontstaan en ontwikkeld tijdens een bijeenkomst in 2009 waarbij 600 wetenschappers, zakenmensen, kunstenaars, bankdirecteuren en pioniers in de nieuwe economie aanwezig waren, met Herman Wijffels als ambassadeur.

De sleutels zijn: de zijnsvraag, relatievorming, eigendom en gebruik, organisatievorm en besluitvorming, de betekenis van waarde hoe deze wordt verdeeld en tenslotte de Aarde. Radicale vernieuwers voeren voor deze sleutels vernieuwingen door. De samenleving heeft radicale vernieuwers nodig om in deze tijd van ecologische en sociale crisis de transitie naar een duurzame samenleving te maken. Ecodorpen zijn een voorbeeld van zo'n transitie. Aan de hand van de zes sleutels wordt de visie van ecodorpen besproken en worden algemene vragen gesteld die helpen na te denken over deze thema's.

Sleutel 1. De zijnsvraag - Drijfveren voor ecodorp

In de zijnsvraag wordt besproken wat een ecodorp is, de definitie, en wat een ecodorp ten diepste betekent voor de betrokkenen.

In een ecodorp worden we uitgenodigd om innerlijk vrij te zijn en daardoor vrij te zijn in relatie tot anderen en tegelijk met hen diep verbonden te zijn. Wat voor een ieder wezenlijk is, kan ik tot uitdrukking worden gebracht en met anderen gedeeld. Leven in een groep is een uitnodiging voor persoonlijke groei door zelfreflectie. Wij zijn pioniers naar een harmonieuze samenleving en willen wegwijs worden in een vervullende manier van samenleven en samenwerken. Een ecodorp is een levend laboratorium om samen antwoorden te vinden voor de uitdagingen waar we voor staan, gebaseerd op liefde en onderling vertrouwen. We willen een holistische verandering teweeg brengen. Levend in eenheid gaan we samenwerking en verbinding aan met onszelf, de ander, de samenleving en de natuur.

Algemene vragen

- *Wat is een ecodorp? (samenvatting)*

Een ecodorp is een particulier initiatief voor een ecologische leefgemeenschap met als doel zowel sociaal, ecologisch, economisch als cultureel duurzaam te zijn.

Het Global Ecovillage Network (GEN) hanteert als definitie: een ecodorp is een intentionele gemeenschap in stad of dorp, ter plekke vormgegeven, participatieve processen in alle vier de dimensies van duurzaamheid (sociaal, ecologisch, economisch en cultureel) om haar sociale en natuurlijke omgeving te regenereren. (*"A rural or urban community that is consciously designed through locally owned, participatory processes in all four dimensions of sustainability (social, culturele, ecology and economy) to regenerate their social and natural environments."*).

Wereldwijd bestaan er ecodorpen met tientallen tot duizenden bewoners. Een ecodorp heeft een aannamebeleid voor nieuwe leden en een methode om gezamenlijk besluiten te nemen.

Naast ecodorpen bestaan er eco-communities. Deze zijn ook bewust vormgegeven rondom de vier genoemde dimensies, maar zijn met minder dan 20 volwassenen te klein om zich 'ecodorp' te kunnen noemen.

GEN-Nederland, de Nederlandse tak van het Global Ecovillage Network, hanteert de visie: "We zien een wereld waarin individuen en gemeenschappen authentiek vanuit eigen kracht hun leven vormgeven op een bewuste, wezenlijk duurzame en liefdevolle wijze en daarmee anderen inspireren."

GEN-NL weet dat een ecodorp een proces is, geen uitkomst. Projecten en gemeenschappen hoeven zichzelf geen 'ecodorp' te noemen om als zodanig erkend te worden.

Sleutel 2. Relatievorming

In een ecodorp leven de bewoners bewust 'in relatie'; deze relatie omvat zowel de relatie met zichzelf en de medebewoners, als de relatie met de buitenwereld. Hierdoor kan een ecodorp een bron zijn van inspiratie en kennis. In een ecodorp wordt er gestreefd naar een liefdevolle, aandachtige, luisterende manier van communicatie en wordt er een veilige omgeving gecreëerd. Dit wordt onder andere bereikt door persoonlijke ontwikkeling en ontwikkeling van communicatieve vaardigheden zoals besluitvorming, conflictbemiddeling en verbindend communiceren. Humor is hiervoor een graadmeter, wij vieren het leven! Ook trachten bewoners van ecodorpen steeds een vragende houding aan te nemen en te streven naar openheid en transparantie.

Sleutel 3. Eigendom en gebruik

De Aarde behoort zichzelf toe en daarin zijn wij als mens dienend. Tussen mens en de Aarde is een wederzijdse dienstbaarheid waarbij wij voor de Aarde zorgen en de Aarde voor ons. Ecodorpen en eco-gemeenschappen creëren en delen gezamenlijke faciliteiten. Deze kunnen variëren van gemeenschappelijke leef-, eet-, werk- en wasruimten, keukens, logeerkamers, sauna, moes- en permacultuurtuinen, boomgaarden en voedselbossen en natuurelementen (bossen, vijvers, etc.). Het delen van spullen en auto's wordt per gemeenschap bekeken en samen ingevuld. Er wordt gezocht naar een balans tussen gemeenschappelijk en privé-bezit. Bewoners nemen bij het delen hun eigen en gezamenlijke

verantwoordelijkheid voor gebruik. In ecodorpen transformeert men het 'bezit van eigendom' naar "'gebruik' en van 'privé eigendom' naar functies als 'wonen, reizen, etc'.

Sleutel 4. Organisatie en besluitvorming

Wat de organisatie betreft hebben mensen in ecodorpen verschillende functies en rollen, maar dit is niet hetzelfde als een hiërarchie. Ieder neemt namelijk de rol op zich die dicht bij hem of haar ligt, of waar iemand bekwaam in is. Eigen verantwoordelijkheid is hierbij belangrijk. In de organisatie van ecodorpen is er een verschil tussen beleid en uitvoering. In het beleid is iedereen gelijkwaardig, wordt elk individu erkend en wordt er aandacht geschonken aan zowel gedachten, gevoelens als intuïtie van mensen. Bij de uitvoering is aansturing van belang om tot een efficiënt resultaat te komen. Transparante terugkoppeling is hiervoor noodzakelijk. Besluitvorming vindt plaats middels consent, dit wil zeggen geen overwegend beargumenteerd bezwaar. De besluiten moeten voor iedereen inzichtelijk en transparant zijn.

Besluitvorming in een ecodorp gebeurt niet vanuit de meerderheid, maar ieder individu wordt erkend. Het is van belang dat de eigen kwaliteiten worden onderkend en gepresenteerd en dat de ander ook wordt erkend in zijn of haar kwaliteiten. Tegelijkertijd wordt er in een ecodorp gestreefd naar zichzelf organiserende mensen huh?, zodat collectieve intelligentie tot uiting komt en het collectief meer is dan de som van de individuen. Bij de uitvoering van een besluit is het *"Good for now, safe enough to try"* principe van toepassing: fouten maken mag, er hoeft niet gewacht te worden tot de perfecte optie zich aandient. Er kan eerder al begonnen worden met actie ondernemen en daarna tijdig bijsturen als het nodig is.

Sleutel 5. Wat waarde is voor ons en hoe deze wordt verdeeld

Ecodorpen pionieren richting een nieuwe economie. Er wordt gestreefd naar een economie die niet ik-gericht, maar wij-gericht is en die niet focust op winst-creatie maar wAarde-creatie. Het proces naar het creëren van waarde verdient hierbij aandacht. In plaats van waarde-ketens praten we in ecodorpen van waarde-netwerken. Er wordt samengewerkt vanuit waarden in plaats vanuit individueel belang. Niet enkel de productiviteit telt; tijd en aandacht geven aan het proces is ook belangrijk.

Ecodorpen willen bijdragen aan een omslag van ons huidige waardesysteem. Waarde-creatie in ecodorpen is niet alleen afhankelijk van inkomsten van buiten, maar creëert ook intrinsieke waarde. Ze is meer zelfvoorzienend en creëert ook waarden die niet financieel zijn, zoals het welzijn van mens en waarde/rijkdom van de natuur.

Voedselbossen zijn hiervan een mooi voorbeeld. In voedselbossen wordt landbouw met natuur gecombineerd voor een duurzame voedselproductie. Zo wordt de rijkdom van de natuur vergroot door de toename van de biodiversiteit van dit systeem, waarbij het tevens zorgdraagt voor voedselproductie voor de mens. De natuur en haar ecosystemen voorzien ons overvloedig in alles en zijn de bron van alle waarde. Deze waarde willen wij expliciet onderkennen omdat wijzelf ook deel van de natuur zijn. Wij als mensen kunnen aan de natuur een waarde toevoegen, namelijk de waarde van onze arbeid, ook wel de menselijke toevoeging van waarde. Een ecodorp is in financiële zin gezond en doet dat in balans met de waarden van mens en de natuur.

In elk ecodorp worden vraag en aanbod, zoals bijvoorbeeld voedsel-abonnementen, zorgvuldig op elkaar afgestemd. In kleine leefgemeenschappen kunnen vraag en aanbod makkelijker op elkaar afgestemd worden, dan in grootschalige gemeenschappen. Prijsvorming is transparant en waar mogelijk komt ze tot stand in samenspraak met gebruikers om tot een win-win te komen. Co-creatie en samenwerking staan hierbij centraal. In een ecodorp is een levendig besef van 'genoeg': geboorte, groei en sterven zijn onderdeel van de cyclus van het leven en groei is niet oneindig. Ook lijden is deel van het leven en het gaat er niet om om dit uit te bannen, maar om er mee te leren omgaan, bijvoorbeeld door de ontwikkeling van kwaliteiten en vaardigheden en samenwerking met andere mensen en de natuur.

Sleutel 6. De Aarde

We hebben als uitgangspunt dat de Aarde een intelligent levend wezen is, gelijk aan onszelf. Elk element is van essentieel belang voor het grote geheel en elke handeling heeft gevolgen voor dat geheel. Wat we ook doen met de Aarde, het heeft altijd gevolg. Ecodorpen streven naar het herstellen van het verstoorde evenwicht en regenereren van de Aarde, het klimaat, de bodem, de natuur en de biodiversiteit.

Door bewust te consumeren en bij alles kritisch te zijn wat de gevolgen zijn voor de Aarde wordt een systeem gecreëerd dat het milieu minimaal belast. Er worden geen schadelijke grondstoffen gebruikt, er wordt gestreefd naar het hergebruiken van grondstoffen (*cradle to cradle*) en het minimaliseren en bij voorkeur vermijden van afval. Mensen in ecodorpen streven bovengemiddeld naar het verkleinen van hun ecologische voetafdruk: het ruimtebeslag dat we als mensen innemen door onze voedselproductie en -consumptie (vooral dierlijk voedsel), transport (vooral auto- en vliegverkeer) en andere energieverbruikende bronnen. We waarderen onze grondstoffen door bijvoorbeeld woon-werkverkeer te minimaliseren, kleiner te wonen, energiegebruik te minimaliseren en hernieuwbare energiebronnen in te zetten.

In ecodorpen wordt vaak overwegend plantaardig en lokaal voedsel gegeten en er wordt een grote diversiteit aan eetbare planten geteeld en gekweekt zonder de Aarde uit te putten. Bijbehorende landbouwsystemen zijn bijvoorbeeld.

biodynamische landbouw, permacultuur en voedselbossen. Ecodorpen kiezen vaak voor organische groei in een tempo dat past bij de mens en de natuur. Belangrijk is niet alleen de groei van landbouwgewassen, maar vooral het cultiveren en regenereren van een gezonde bodem. Ecodorpers gaan bewust om met de Aarde en haar grondstoffen. Uitgangspunt is dat we de Aarde voor volgende generaties beter achterlaten dan we haar aantreffen.

Algemene vragen

- *Het zijn allemaal mooie idealen, maar is dit alles wel realistisch?*

Verder gaan op de weg van het gangbare economische model (met als uitgangspunt eindeloze groei) wordt vaak als 'realistisch' gezien, maar klopt dat wel? We zien ondertussen de enorme negatieve gevolgen van de huidige economie, zoals klimaatverandering, opwarming van de Aarde, ontbossing, verwoestijning, uitsterven van diersoorten en de steeds grotere kloof tussen arm en rijk, met alle sociale problemen van dien.

Veel mensen zoeken naar andere oplossingen en ook de Verenigde Naties geeft met de Sustainable Development Goals aan dat andere wegen inslaan hoogst noodzakelijk is, willen we als mensheid overleven.

Ecodorpen zijn moedige pioniers die met veel inzet maar ook veel nieuwe inzichten, kennis en technieken experimenteren en nieuwe oplossingen ontwikkelen en neerzetten. Vraag is aan gemeenten en overheden: willen zij deze pioniers en pilotprojecten steunen, als voortrekkers en voorlopers van oplossingen die wij als hele mensheid hard nodig hebben? En hoe kunnen gemeenten hieraan bijdragen?

Ecodorpen zien niet enkel het resultaat, maar ook het proces als belangrijk. Procesgerichtheid brengt ons ook dichterbij ons ideaal. Een resultaat wat niet tot realisatie komt kan voor negatieve ervaringen zorgen, maar lijden is deel van het leven.

- *Hoe dringen we de afvalberg terug?*

Door bewustwording van de Aarde en haar grondstoffen kun je een systeem creëren die het milieu niet verder belast. Afval is eigenlijk ongebruikte grondstof. Het is belangrijk om grondstoffen te waarderen en ze verwerken tot nieuwe producten zonder dat de waarde ervan verloren gaat. Zorgvuldig ontwerpen en kiezen waar producten van gemaakt worden, zodat ze herbruikbaar zijn en niet giftig of belastend voor het milieu, zijn urgente uitdagingen voor deze tijd. Dit geldt niet alleen voor de producent, maar ook voor de consument. Deze kan door bewust te consumeren, afval te vermijden en zich bij elke handeling af te vragen wat de gevolgen zijn, afval tegengegaan of vermijden.

- *Hoe draagt een ecodorp bij aan het verduurzamen van de gemeente?*

Ecodorpen zijn op lokaal niveau inspirerende voorbeeldprojecten voor hun omgeving. Veel mensen willen graag deel zijn van de oplossing, maar heel vaak ontbreekt het hen aan inzicht en kennis over hoe dat te doen. Bij ecodorpen is een integrale nieuwe leefwijze zichtbaar, op alle duurzaamheidsniveaus, die voor burgers enorm inspirerend kan zijn om ook in eigen wijk of straat vernieuwing en verduurzaming door te voeren.

Vragen voor gemeenten

- *Wat zijn problemen van de gemeente? Is daarop een gericht antwoord: een ecodorp?*

Gemeenten in Nederland moeten gaan voldoen aan de duurzaamheidsdoelstellingen van de Verenigde Naties. Ecodorpen bieden talloze inspirerende duurzame oplossingen voor burgers, biedt de mogelijkheid tot een participatiemaatschappij waarbij burgers voor hun eigen omgeving kunnen zorgen en initiatief nemen voor hun eigen ideeën. Ook kunnen ecodorpen een adviserende rol bieden voor gemeenten als het gaat om sociale, economische en ecologische duurzaamheid en innovaties.

*Alleen ga ik sneller, samen komen we verder
Afrikaans spreekwoord*